

Nr 184.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1920 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till utförande av vissa fiskehamnsbyggnader m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov i avseende å sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av punkt 16 i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

*Utförande av
vissa fiske-
hamnar.*

dels till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa av fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar ävensom av fiskehamn vid Östra Torp å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avskäras för det gemensamma behovet,

dels ock medgiva, att kostnaderna för anordnande under byggnadstiden av en särskild hamnavdelning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må från och med år 1920 från de för hamnarnas byggande anslagna medel utgå med ett till 29,900 kronor om året förhöjt belopp.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft fyra inom andra kammaren väckta motioner, nämligen dels nr 60 av herr *P. Granath* m. fl., vari föreslagits, att riksdagen måtte bevilja ett anslag av 1,130,000 kronor för uppmuddringar och utbyggnader av vissa fiskehamnar i Norrland och Uppsala län, i enlighet med av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning uppgjort förslag, samt att av detta belopp 500,000 kronor beviljas på tilläggsstat för år 1920, samt 630,000 kronor å 1921 års stat,

dels nr 160 av herr *A. Pehrsson* i Bramstorp, vari hemställts, att riksdagen måtte till fördjupning av under byggnad varande hamnen i Östra Torp i enlighet med uppgjort förslag ställa Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp, utöver tidigare beviljat anslag, av 210,000 kronor,

dels nr 161 av herr *S. Bengtsson* i Norup m. fl., vari hemställts, att riksdagen för anläggning av en skydds- och fiskehamn vid Torekov, i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens den 18 december 1919 omräknade kostnadsförslag, på extra stat måtte bevilja ett statsanslag av 1,740,500 kronor, därav för år 1921 en tredjedel med i runt tal 580,200 kronor,

dels ock nr 231 av herr *P. A. Andersson* i Knäppinge m. fl., i vilken motion hemställts, att riksdagen måtte

1) besluta att staten skall genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning själv bygga och underhålla alla de av fiskehamnskommissionen förordade fiskehamnar, till vilka medel av riksdagen beviljas;

2) bevilja ett anslag av 1,130,000 kronor för utförande av de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse den 1 december 1919 nämnda 12 i huvudsak av muddringar bestående fiskehamnsförbättringar, vilka, under förutsättning att detta anslag beviljas, lämpligen kunna utan försenande av andra i gång varande fiskehamnsbyggnader med hänsyn till arbetets beskaffenhet bedrivas jämsides med dessa, liksom de 4 hamnarbetena vid Fågelsundet, Bergö, Grisslan och Gäddbäckssund, till vilkas utförande riksdagen redan förut beviljat medel;

3) medgiva att för sådant ändamål de ovan angivna 16 i huvudsak av muddringar bestående hamnförbättringarne, samt jämväl i andra delar av landet än de norrländska kustlänen och Uppsala län avsedda, av fiskehamnskommissionen till utförande i andra hand förordade fiskehamnsarbeten av liknande art, må bilda en särskild parallellgrupp att utföras jämsides med andra i gång varande fiskehamnsbyggnader, därvid de ovan angivna 16 första till denna grupp hörande hamnförbättringarne böra utföras i ordningsföljden: Gårdskär, Fågelsundet, Prästgrundet, Agö, Bergö, Grisslan, Gäddbäckssund, Rönnskär, Rödkallen, Holma,

Skeppsmalen, Marviksgrunnan, Storhamn, Jättholmarne, Våtnäs och Tupparne;

4) besluta sådan ändring i övrigt i den av fiskehamnskommissionen på sin tid föreslagna ordningsföljden för de av kommissionen förordade fiskehamnsbyggnadernas utförande, att ordningsföljden för de uti huvudgruppen kvarstående, respektive nyinförda fiskehamnarna skall vara: Herrevik, Smögenholmarne, Barsebäck, Byxelkrok, Kårehamn, Lutterhorn, Kapelludden, Hölick, Värskär, Bremö-Kalven (i stället för Sanna), Utvalnäs, Vänborg, Faludden, Stendörren, Långö och Bokö;

5) anvisa ett belopp av 200,000 kronor att ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande *dels* för verkställande även i andra delar av landet än den norrländska kusten av de utav 1917 års riksdag begärda undersöknings- och utredningsarbetena rörande sådana mindre kostsamma i huvudsak av muddringsarbeten bestående fiskehamnsförbättringar, vilka i fiskehamnskommissionens förslag förordats att komma till utförande i andra hand och vilka med hänsyn till arbetets beskaffenhet lämpligen kunna bedrivas jämsides med andra i gång varande fiskehamnsbyggnader, *dels* för utförande av de undersökningsarbeten och upprättande av de arbetsplaner och kostnadsberäkningar, som erfordras jämväl för de återstående, av fiskehamnskommissionen till' utförande i andra hand förordade fiskehamnsanläggningar, vilka *icke* bestå i huvudsak av muddringsarbeten;

samt 6) öka det för år 1920 beviljade byggnadsanslaget, 2,000,000 kronor, till 2,500,000 kronor i enlighet med vad av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärts.

I fråga om de skäl motionärerna anført till stöd för de av dem gjorda framställningarna, får utskottet hänvisa till motionerna.

Med avseende å de föreslagna ändringarna i ordningsföljden för byggandet av statens fiskehamnar m. m. får utskottet hänvisa till en utskottet från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning tillhandakommen promemoria, vilken utskottet till fullständigande och förtydligande av den i propositionen lämnade utredningen ansett erforderligt foga vid detta utlåtande såsom bilaga.

Kungl. Maj:ts i ämnet avgivna förslag avser därjämte vissa höjningar i avlöningsförmånerna för personalen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning. Innebörden härav framgår av nedanstående sammanställning:

	Nuvarande anslag.	Föreslaget anslag.
chefen för hamnavdelningen.....	kronor 10,000: —	kronor 12,000: — ¹⁾
hamningenjören	» 6,000: —	» 7,200: — ¹⁾
biträdande ingenjören	» 4,800: —	» 5,500: — ¹⁾
kvinnligt skrivbiträde	» 1,200: —	» 1,600: — ²⁾
administrativa avdelningen	» 1,200: —	» 3,600: —
Summa kronor 23,200: —		kronor 29,900: —

Utskottets
yttrande.

De av herr Granath m. fl. och herr Andersson i Knäppinge m. fl. i ämnet väckta motionerna äro grundade på en inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under år 1919 slutförd utredning dels avseende att vissa mindre kostsamma, i huvudsak av muddringar bestående fiskehamnsförbättringar, vilka enligt nu gällande plan skulle komma till utförande först i andra hand, i stället skulle bilda en särskild parallellgrupp att snarast utföras jämsides med andra i gång varande arbeten å vissa första hands-hamnar, dels ock jämväl i övrigt innebärande en förändring i den tidigare för hamnarnas utförande bestämda ordningsföljden. Anledningen till att dessa väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, vilka innefattades uti fyra i december månad 1919 till Kungl. Maj:t avlätna skrivelser, icke uti statsverkspropositionen upptagits till prövning, torde bland annat hava varit den sena tidpunkt, på vilken de kommit vederbörande departement tillhanda.

Den sålunda motionsvis föreslagna omläggningen av fiskehamnsbyggnaderna, som delvis tillkommit i enlighet med riksdagens tidigare gjorda uttalanden, har utskottet funnit värd allt beaktande. Då det emellertid icke varit utskottet möjligt att ägna förslaget den omfattande och i detalj gående granskning, som med hänsyn till ärendets beskaffenhet synes nödvändig, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka, att detsamma nu vinner riksdagens godkännande.

Under uttalande av sin anslutning till det med omläggningsförslaget avsedda syftet förutsätter emellertid utskottet, att Kungl. Maj:t efter förnyad prövning av ärendet för nästkommande riksdag framlägger förslag med nya grunder för fiskehamnsbyggnadernas bedrivande, därvid, därest så befinnes erforderligt, tillfälle torde föreligga för Kungl. Maj:t att äska ökat anslag för ändamålet å 1921 års tilläggstat.

I avvaktan härpå har utskottet upptagit det anslag, som nu bör anvisas å 1921 års riksstat, till samma belopp som Kungl. Maj:t i detta hänseende föreslagit, eller 2,000,000 kronor.

¹⁾ vartill skulle komma tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg.

²⁾ , , , dyrtidstillägg.

Beträffande härefter frågan om ökat anslag för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning vill utskottet, med hänsyn till de ökade arbetsuppgifter, som i jämförelse med vad som tidigare varit fallet otvivelaktigt redan åvila denna och som framdeles i än större utsträckning torde bli densamma tilldelade, tillstyrka Kungl. Maj:ts i detta hänseende gjorda förslag. I fråga om den föreslagna höjningen från 1,200 kronor till 3,600 kronor av det till ersättning åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens administrativa avdelning avsedda beloppet förutsätter emellertid utskottet i likhet med statskontoret, att detta belopp icke må användas till förstärkning av den å styrelsens ordinarie stat anställda personalens avlöning.

Den tidpunkt, varifrån de sålunda tillstyrkta högre avlöningarna m. m. skulle utgå, har utskottet ansett böra fastställas till den 1 juli 1920.

Uti herr Pehrssons i Bramstorp ovanberörda motion har ifrågasatts, att den på statens bekostnad under byggnad varande fiskehamnen vid Östra Torp måtte för att möjliggöra jämväl handelstrafik utvidgas och i erforderlig utsträckning fördjupas från 3 till 4 meter. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har uti avgivet utlåtande uttalat såsom sin mening, att den ifrågasatta utvidgningen vore ett för staten och orten gemensamt intresse, samt förordat att ett statsanslag för ändamålet med 105,500 kronor, eller hälften av den beräknade utvidgningskostnaden, beviljades, under förbehåll, bland annat, att återstoden täcktes av enskilda och lokala korporationer. Då emellertid enligt utskottets mening bidrag av statsmedel icke bör utgå för utvidgning av ifrågavarande anläggning från fiskehamn till handelshamn får utskottet avstyrka motionen.

Av herr S. Bengtsson i Norup m. fl. har uti ovannämnda motion nr 161 gjorts framställning om anslag för anläggning av en skydds- och fiskehamn vid Torekov. Med beaktande av de synpunkter, som motionären därvid anført, vill utskottet tillstyrka att det tages under övervägande, huruvida icke genom statens medverkan en förbättring av hamnförhållandena i Torekov kan komma till stånd.

Under återopande av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

I) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må

a) med avslag å herr Pehrssons i Bramstorp ovanberörda motion till bestridande av kostnaderna för *utförande av vissa av fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar* ävensom av fiskehamn vid Östra Torp å extra stat

för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor,

att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avskäras för det gemensamma behovet,

b) medgiva, att kostnaden för anordnande under byggnadstiden av en särskild hamnavdelning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må från och med den 1 juli år 1920 från de för hamnarnas byggande anslagna medel utgå med ett till 29,900 kronor om året förhöjt belopp;

II) att de av herr Granath m. fl., Bengtsson i Norup m. fl. och herr Andersson i Knäppinge m. fl. i ämnet väckta motionerna må anses besvarade genom vad härovan anförts.

*Understödjan-
de av mindre
fiskehamns-
byggnader.*

2:o) Vidare har Kungl. Maj:t (punkt 17) föreslagit riksdagen att till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband med Kungl. Maj:ts sistnämnda förslag har utskottet till behandling förehått två till utskottet remitterade motioner, väckta den ena, nr 14, inom första kammaren av herr *K. A. Andersson* m. fl. och den andra, nr 37, inom andra kammaren av herr *B. Olsson* i Kollungeröd m. fl., i vilka motioner hemställts, att sistberörda anslag måtte bestämmas till 300,000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anført till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionerna.

I punkten 76 under nionde huvudtiteln av 1919 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna å extra stat för år 1920 anvisa

ett reservationsanslag av 150,000 kronor samt godkänna vissa föreslagna villkor och bestämmelser rörande statsbidrag från anslaget.

I en inom riksdagen väckt motion yrkades, att beloppet måtte bestämmas till 300,000 kronor.

Jordbruksutskottet ansåg det vara tillräckligt, om anslaget bestämdes till 150,000 kronor, vilken summa enligt utskottets mening i det närmaste motsvarade det belopp, som under de senaste åtta åren för ifrågavarande ändamål utgått från det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till brobyggnader, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder.

Riksdagen bestämde beloppet till 150,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställde i skrivelse den 9 december 1919, att anslag för ändamålet måtte för år 1921 äskas å oförändrat belopp.

I skrivelse den 22 november 1919 anhöll emellertid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, att anslaget måtte för år 1921 höjas till 300,000 kronor. Till stöd härför åberopades att, enligt verkställd utredning, behov av förbättrade hamnanordningar vid ett betydande antal fisklägen inom länet föreläge.

Lantbruksstyrelsen tillstyrkte i avgivet utlåtande denna framställning och anförde därvid bland annat följande:

»Behovet av förbättringar av smärre fiskehamnar gör sig allt mer gällande, och detta ej blott inom Göteborgs och Bohus län utan även på flera andra ställen vid rikets kuster. Detta är särskilt fallet beträffande Gottland och Öland, varjämte en underdånig framställning av Västernorrlands läns landsting, varöfver styrelsen denna dag avgivit underdånigt utlåtande, visar att fiskehamnsförbättringar äro i hög grad av behovet påkallade även inom sistnämnda län. Även ifrån Hallands, Malmöhus och Gävleborgs län har försports behov av smärre fiskehamnsförbättringar.

Den synnerligen stora betydelsen för fisket av att fiskehamnarna bliva på ett tidsenligt sätt iståndsatta torde ej behöva närmare utredas. För att vårt fiske skall kunna följa med i utvecklingen, torde det ock vara synnerligen angeläget, att sådana hamnförbättringar komma till stånd utan alltför stor tidsutdräkt. För att detta skall kunna ske, synes det bliva nödvändigt, att reservationsanslaget till understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader, som för år 1920 bestämts till 150,000 kronor, från och med år 1921 höjes åtminstone till 300,000 kronor.»

Sedan ärendet därefter remitterats till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, tillstyrkte även denna styrelse i utlåtande den 17 december 1919 sådan höjning.

Departementschefen fann sig emellertid icke böra föreslå någon ändring i anslagsbeloppet.

Utskottets
yttrande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har under den senaste tiden till myndigheterna inkommit ett över förväntan stort antal ansökningar om bidrag från ifrågavarande anslag. Även om denna omständighet icke i och för sig torde böra vara avgörande vid bestämmandet av anslagets storlek, har utskottet dock, med beaktande av det stora behov av medel för ändamålet, som otvivelaktigt föreligger, ansett sig böra tillstyrka, att anslaget för år 1921 bestämmes till 300,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förvarande förslag och med bifall till de av herr K. A. Andersson m. fl. och herr Olsson i Kollungeröd m. fl. i ämnet väckta motionerna, må till understödjande av andra *mindre fiskehamnsbyggnader* än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Stockholm den 1 juni 1920.

På statsutskottets vägnar:

A. ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. G. J. Swartz, J. Nilsson i Skottlandshus, N. A. Nilsson, H. F. Lamm, H. M. Bäckström J. L. Widell, C. G. Ekman, O. U. B. Olsson, O. Bergqvist, J. Jeansson och C. I. Asplund samt

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, O. H:son Waldén, S. Bengtsson i Norup, W. Bäckström, C. R. Jansson i Falun, J. Erlansson, A. J. Andersson i Gävle, O. Nilsson i Örebro, A. Mossberg, S. E. J. Lübeck, K. E. W. Söderhielm och J. D. Norman.

*Bilaga.***P. M.**

angående

ändring i ordningsföljden för byggandet av statens fiskehamnar, samt angående övriga åtgärder föreslagna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens underdåniga framställningar den 1, 4 och 8 december 1919, vilka ligga till grund för motionen nr 231 i andra kammaren av herr Andersson i Knäppinge m. fl.

Fiskehamnskommissionen har förordat byggandet av 79 fiskehamnar, av vilka gruppen A.) 44 st. skulle byggas och underhållas av staten, och gruppen B.) 35 st. skulle bekostas av staten, men utföras och underhållas av fiskarena.

79 st.

Av dessa 79 fiskehamnar skulle

1:o) 31 st. först komma till utförande (»i första hand» = första handsgruppen), nämligen 24 st. av gruppen A) och
7 » » » B).

2:o) 48 st. därefter komma till utförande (»i andra hand» = andra handsgruppen), nämligen 20 st. av gruppen A) och
28 » » » B).

I. Förstahandshamnarna som först skulle komma till utförande äro:

1:o) De 24 st. som skola byggas och underhållas av staten, av riksdagen beslutade redan år 1911:

1. Träslöv i Hallands län.
2. Glommen » » »
3. Grundsund, Göteborgs och Bohus län.
4. Kivik, Kristianstads län.
5. Hönö—Klova, Göteborgs län.
6. Gislöv, Malmöhus län.
7. Grönhögen, Kalmar län (Södra Öland).
8. Hällevik, Blekinge län.
9. Nogersund, » »

10. Herrevik, Gottlands län.
11. Smögenholmarne, Göteborgs och Bohus län.

14. Värskär, Kalmar län.
15. Byxelkrok på Öland, Kalmar län.

17. Gäddbäckssund, Västerbottens län.
18. Stenshamn, Blekinge län.
19. Bergö, Gävleborgs län.
20. Fågelsund, Uppsala län.

22. Sanna & Bremön, Västernorrlands län
23. Lutterhorn, Gottlands län.
24. Kapelludden, » »

28. Grisslan, Västernorrlands län.
29. Stendörren, Södermanlands län.
30. Långö, » »
31. Bokö, » »

2:o) De 7 återstående förstahandshamnarna, som skulle bekostas av staten men utföras och underhållas av fiskarena, och till vilkas utförande medel ännu icke beviljats, men till vilkas utförande riksdagen i skrivelse den 30 maj 1911 anhöll, att Kungl. Maj:t ville framlägga förslag, i mån som förhållandena det möjliggjorde och den av fiskehamnskommissionen föreslagna ordningen för hamnföretagens utförande ej rubbades, äro

12. Barsebäck, Malmöhus län.
13. Råå, » »

16. Prästgrundet, Gävleborgs län.

21. Utvalnäs, Gävleborgs län.

25. Vänborg, Gottlands län.
26. Valudden, » »
27. Agö, Gävleborgs län.

I avseende å de ovan angivna 31 st. förstahandshamnarna har riksdagen år 1916 beslutit följande ändringar, nämligen:

dels att ordningsföljden skulle så ändras, att de tre hamnarna i Blekinge län — 8. Hällevik, 9. Nögersund och 18. Stenshamn — skulle flyttas fram såsom nr:is 5, 6 och 7, så att de förutvarande 5. Hönö-Klova, 6. Gislöv, 7. Grönhögen, samt 10. Herrevik, 11. Smögenholmarne, 12. Barsebäck, 13. Värskär, 14. Byxelkrok och 15. Gäddbäckssund skulle komma efter de 3 förstnämnda,

dels att Barsebäcks hamn skulle upptagas bland dem (de 24 st. förstahandshamnarna) som skulle byggas och underhållas av staten.

Enligt detta riksdagens beslut år 1916 är ordningsföljden för förstahands-
hamnarna sålunda nu bestämd att vara:

1:o) De 25 st. som skola byggas och underhållas av staten:

1. Träslöv.	}	Under arbete eller färdiga.
2. Glommen.		
3. Grundsund.		
4. Kivik.		
5. Hällevik.		
6. Nordersund.		
7. Stenshamn.		
8. Hönö-Klova.		
9. Gislöv.		
10. Grönhögen.		
11. Herrevik.		
12. Smögenholmarne.		
13. Barsebäck.		

15. Värskär.

16. Byxelkrok.

18. Gäddbäckssund.

19. Bergö

och därefter enligt 1911 års ordningsföljd.

2:o) De 6 återstående förstahandshamnarna, som skulle bekostas av staten, men
utföras och underhållas av fiskarena:

14. Råå.

17. Prästgrundet.

21. Utvalnäs.

25. Våndborg.

26. Faludden.

27. Agö.

Vidare har riksdagen år 1914 beslutat, att fiskehamn vid Östra Torp i Malmöhus län skall byggas och underhållas av staten, och att denna fiskehamn liksom den år 1916 beslutade fiskehamnen vid Sandviken på Öland (som icke är upptagen i den av fiskehamnskommissionen uppgjorda ordningsföljden) skola utföras jämsides med de redan 1911 beslutade 24 förstahandshamnarna. Dessa båda hamnar, som bägge äro under byggnad, kunna betraktas som början till en parallellgrupp till de 24 nyssnämnda.

II. Andrahandshamnarna, som skulle komma till utförande efter de 31 st. första-handshamnarna men till vilka medel ännu icke beviljats äro:

1:o) *De 20 st., som av fiskehamnskommissionen förordats att byggas och underhållas av staten:*

32. Skeppsmalen i Västernorrlands län.

35. Särödal, Hallands län.

36. Galtabäck, » »

37. Rönnskär i Västerbottens län.

38. Rödkallen, Norrbottens län.

39. Gullholmen, Bohus län.

40. Stora Dyrön, » »

41. Skärhamn, » »

42. Ramsö, » »

43. Käringsön, » »

44. Abbekås, Malmöhus län.

45. Drottningsskär, Blekinge län.

46. Kårehamn på Öland, Kalmar län.

53. Gårdsskär, Uppsala län.

66. Hallarne, Blekinge län.

67. Båttfjorden, Hallands län.

68. Fläskö—Dyngö, Bohus län.

69. Gnisvärd på Gottland.

70. Lickershamn » »

71. Skanör, Malmöhus län.

2:o) *De 28 st., som skulle bekostas av staten, men utföras och underhållas av fiskarena äro:*

33. Mollösund i Göteborgs och Bohus län.

34. Hörvik, Blekinge län.

47. Gravarne.

48. Klädesholmarne.

49. Kalvsund.

50. Herta.

51. Lörudden.

52. Störjungfrun.

54. Höganäs.

55. Arilds läge.

56. Ekenäs.

57. Ljugarn, Gottlands län.

58. Marviksgrunnen.

59. Fluntinge.

- 60. Brantevik.
- 61. Baskemölla.
- 62. Jättholmarne.
- 63. Hölick.
- 64. Åstholmarne.
- 65. Våtnäs.

-
- 72. Bäckviken på Hven.
 - 73. Rönnskär, Gävleborgs län.
 - 74. Tupparne.
 - 75. Valbytte.
 - 76. Grynge udde.
 - 77. Holma.
 - 78. Kniven.
 - 79. Grankullaviken.
-

Ändringar i denna efter riksdagens beslut år 1916 numera gällande ordningsföljd hava av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagits i underdåniga framställningar den 1, 4, 6 och 8 december 1919 (= bil. 1—4 till herr Anderssons i Knäppinge motion nr 231):

1:o *För att efterkomma riksdagens i skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 juni 1917 framställda begäran* beträffande sådana mindre kostsamma, i huvudsak av muddringar bestående fiskehamnsförbättringar, vilka äro förordade att komma till utförande först i andra hand, men vilka med hänsyn till arbetets beskaffenhet lämpligen kunde bedrivas jämsides med andra i gång varande fiskehamnsbyggnader, har sålunda (i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens underdåniga skrivelse den 1 december 1919) föreslagits,

att riksdagen måtte medgiva, att 16 st. i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens underdåniga skrivelse den 1 december 1919 angivna, i huvudsak av muddringar bestående hamnförbättringar i de norrländska kustlänen och Uppsala län, få jämte i andra delar av landet än dessa län avsedda andrahandshamnar av liknande art (s. k. muddringshamnar) bilda en särskild parallellgrupp att utföras jämsides med andra i gång varande förstahandshamnar (= mom. 3 i motionen nr 231 av herr Andersson i Knäppinge m. fl.).

Denna parallellgrupp skulle (att börja med) bestå av:

- 1. Gårdskär i Uppsala län (förut andrahandshamn n:o 53, till vilken medel ännu ej beviljats).
- 2. Fågelsundet i Uppsala län (förut förstahandshamn n:o 20, redan 1911 beslutad av riksdagen).
- 3. Prästgrundet, Gävleborgs län (förut förstahandshamn n:o 16, till vilken medel ännu ej beviljats).
- 4. Agö, Gävleborgs län (förut förstahandshamn n:o 27, d:o, d:o).
- 5. Bergö, Gävleborgs län (förut förstahandshamn n:o 19, redan 1911 beslutad av riksdagen).
- 6. Grisslan, Västernorrlands län (förut förstahandshamn n:o 28, redan 1911 beslutad av riksdagen).

7. Gäddebäckssund, Västerbottens län (förut förstahandshamn n:o 17, redan 1911 beslutad av riksdagen).
8. Rönnskär, Västerbottens län (förut andrahandshamn n:o 37, till vilken medel ännu ej beviljats).
9. Rödkallen, Norrbottens län (förut andrahandshamn n:o 38, d:o, d:o).
10. Holma, Västernorrlands län (förut andrahandshamn n:o 77, d:o, d:o).
11. Skeppsmalen, Västernorrlands län (förut andrahandshamn n:o 32, d:o, d:o).
12. Marviksgrunnan, Västernorrlands län (förut andrahandshamn n:o 58, d:o, d:o).
13. Storhamn på Åstholmarne, Västernorrlands län (förut andrahandshamn n:o 64, till vilken medel ännu ej beviljats).
14. Jättholmarne, Gävleborgs län (förut andrahandshamn n:o 62, till vilken medel ännu ej beviljats).
15. Våtnäs, Gävleborgs län (förut andrahandshamn n:o 65, d:o, d:o).
16. Tupparne, Gävleborgs län (förut andrahandshamn n:o 74, d:o, d:o).

2:o *För att tillmötesgå de till Kungl. Maj:t ingivna framställningarna från konungens befallningshavande i Kalmar och Gottlands län och från kungl. lantbruksstyrelsen beträffande hamnarna på Gottland och Öland samt i Gävleborgs län, har i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens underdåniga skrivelser den 1 december och den 4 december 1919 föreslagits,*

att den förutvarande andrahandshamnen n:o 46 vid Kårehamn på Öland, som av fiskehamnskommissionen förordats att byggas och underhållas av staten, skulle överflyttas till förstahandshamnarna såsom n:o 15 (= mom. 4 i motionen nr 231),

att de nuvarande förstahandshamnarna n:o 15 Byxelkrok på Öland, n:o 23 Lutterhorn och n:o 24 Kapelludden båda på Gottland skulle framflyttas och bland förstahandshamnarna få ordningsnumren n:o 14 Byxelkrok, n:o 16 Lutterhorn och n:o 17 Kapelludden (= mom. 4 i motionen nr 231), samt

att den nuvarande andrahandshamnen n:o 63 Hölick i Gävleborgs län skulle överflyttas till förstahandshamnarna såsom n:o 18 (= mom. 4 i motionen n:o 231) samt

att de nuvarande förstahandshamnarna n:o 16 Prästgrundet, n:o 19 Bergö och n:o 27 Agö, alla i Gävleborgs län, skulle, såsom utgörande s. k. muddringshamnar, överflyttas till den nya parallellgruppen för muddringshamnar (= mom. 3 i motionen nr 231).

Om dessa ändringar vidtagas skulle därefter ordningsföljden bliva för:

Huvudgruppen (med uteslutande av redan färdigbyggda eller redan under utförande varande hamnar n:ris 1—10, enligt mom. 4 i motionen nr 231).

11. Herrevik på Gottland.
12. Smögenholmarne, Göteborgs och Bohus län.
13. Barsebäck, Malmöhus län.
14. Byxelkrok på Öland.
15. Kårehamu på Öland.
16. Lutterhorn på Gottland.
17. Kapelludden på Gottland.
18. Hölick, Gävleborgs län.
19. Värskär, Kalmar län.
20. Utvalnäs, Gävleborgs län.

21. Bremö-Kalven (i stället för Sanna), Västernorrlands län.
22. Våndborg på Gotthland.
23. Faludden » »
24. Stendörren, Södermanlands län.
25. Långö, » »
26. Bokö, » » , och för:

Parallellgruppen för s. k. muddringshamnar (enligt mom. 3 i motionen nr 231):

1. Gårdskär i Uppsala län.
2. Fågelsundet » » »
3. Prästgrundet, Gävleborgs län.
4. Agö, » »
5. Bergö » »
6. Grisslan, Västernorrlands län.
7. Gäddbäckssund, Västerbottens län.
8. Rönnskär, » »
9. Rödkallen, Norrbottens län.
10. Holma, Västernorrlands län.
11. Skeppsmalen, » »
12. Marviksgrunnan, » »
13. Storhamn, » »
14. Jättholmarne, Gävleborgs län.
15. Våtnäs, » »
16. Tupparne, » »

Denna parallellgrupp för muddringshamnar skulle vidare komma att upptaga *alla andra av samma slag i andra delar av landet än den norrländska kusten*, vilka äro förordade att utföras i andrahandsgruppen II, men för vilka undersökningar och arbetsplaner ej kunnat utföras i enlighet med riksdagens anhållan i skrivelsen till Kungl. Maj:t den 14 juni 1917.

Den ovan angivna ordningsföljden 1—16 är bestämd *dels* av nödvändigheten att undvika onödiga transportkostnader för mudderverken och övrig muddringsmateriel, *dels* av hänsyn därtill, att de till parallellgruppen från huvudgruppen överflyttade 4 förstahandshamnarna Fågelsundet, Bergö, Grisslan och Gäddbäckssund icke skola i tidsföljden förlora på överförandet, och att hamnarna i Gävleborgs län böra komma så tidigt som möjligt till utförande. Med början söderifrån skulle med flera mudderverk samtidigt arbetas å nr:is 1—9 på uppvägen, och efter deras fullbordande mudderverken vända söderut och på nedvägen taga nr:is 10—16. (Se sid. 8 i motionen nr 231.)

Mom. 2:o i motionen nr 231: Riksdagens förutsättning i den underdåniga skrivelsen den 14 juni 1917 var, att de s. k. muddringshamnarna skulle *kunna bedrivas jämsides med andra i gång varande fiskehamnsbyggnader utan försenande av dessa*.

För att kunna efterkomma denna förutsättning och riksdagens anhållan av den 14 juni 1917 erfordras det särskilda anslaget 1,130,000 kronor, som skulle möjliggöra det begärda påskyndandet av utförandet av muddringshamnarna å norrländska kusten *jämsides* med de i gång varande fiskehamnsbyggnaderna och

utan försenande av dessa, till vilka de för år 1920 beviljade byggnadsmedlen 2,000,000 kronor skola användas.

Mom. 3:o i motionen nr 231: Riksdagen har i sin underdåniga skrivelse den 14 juni 1917 tänkt sig rubbning i den av fiskehamnskommissionen på sin tid föreslagna ordningen för utförandet av de 79 fiskehamnarna. En sådan ändring i ordningsföljden genom bildande av en parallellgrupp för de s. k. muddringshamnarna skulle tillgodose den av riksdagen vid upprepade tillfällen framhållna önskvärldheten och vikten av fiskehamnsbyggnadernas snabba utförande (se sid. 7—8 och sid. 22 i motionen nr 231).

Mom. 4:o i motionen nr 231: Enda sättet att tillmötesgå de av Konungens befallningshavanden och lantbruksstyrelsen gjorda framställningarna om påskyndande av fiskehamnarna på Gottland och Öland samt i Gävleborgs län, torde vara, att den föreslagna ändringen i ordningsföljden medgives (se sid. 7—8, 13—14 i motionen nr 231).

Mom. 5:o i motionen nr 231: I sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 juni 1917 uttalade riksdagen, att riksdagen ansåg, att undersökningar och upprättande av kostnadsförslag rörande sådana smärre jämförelsevis mindre kostsamma av så gott som uteslutande av muddringar bestående fiskehamnsarbeten, vilka med hänsyn till arbetets beskaffenhet lämpligen kunna utan försenande av andra i gångvarande fiskehamnsbyggnader bedrivas jämsides med dessa, böra omedelbart igångsättas, i anledning varav väg- och vattenbyggnadsstyrelsen verkställt och överlämnat utredningarna för norrländska kustlänen och Uppsala län.

För att kunna verkställa vad riksdagen begärt även för övriga kustlän i andra delar av landet samt för att kunna göra nödiga undersökningar beträffande övriga återstående andrahandshamnar, varom lantbruksstyrelsen hemställt i underdånig skrivelse den 13 september 1919, erfordras det särskilda anslaget, 200,000 kronor, som skulle möjliggöra verkställandet av dessa utredningar utan anlitan av själva byggnadsmedlen och sålunda utan att åtskilliga år måste förgå, innan resultaten av utredningarna kunna framläggas för riksdagen (se 5—6, 17—23 i motionen nr 231).

Mom. 6:o i motionen nr 231: Om medlen att efterkomma de krav på ett påskyndande av utförandet av de redan år 1911 beslutade fiskehamnsbyggnaderna, som riksdagen vid flera tillfällen betonat och lantbruksstyrelsen samt Konungens befallningshavande för Gottland och Öland framhållit behovet av — se sid. 22 samt hela den underdåniga framställningen av den 8 december 1919, sid 17—23 i motionen nr 231.

Mom. 1:o i motionen nr 231: Det föreslagna beslutet, att staten skulle genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning själv bygga och underhålla alla de av fiskehamnskommissionen förordade fiskehamnar, till vilka medel av riksdagen beviljas, innebär icke någon ökning av kostnaderna för fiskehamnarnas utförande, utan endast att den av intet motiverade åtskillnaden skulle försvinna, som ligger däruti, att staten enligt fiskehamnskommissionens förslag skulle på de 44 platserna själv genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning bygga och underhålla fiskehamnarna, men på de 35 platserna visserligen helt och hållet bekosta byggandet, men lämna åt fiskarena där att ombesörja byggandet och underhållet.

Anledningarna till att denna skillnad icke är önskvärd äro korteligen:

att fiskarena icke kunna hava bestyret med utförande av hamnarnas byggande eller underhåll: de sakna mudderverk och mudderpråmar, bogserbåtar, för ham-

narnas byggande och underhåll nödiga arbetsredskap samt sakna den härför nödiga sakkunskapen,

att fiskarena därför finge anlita entreprenörer, med vilka de snart komme i svårigheter och tvister, som de sakna kompetens att sköta vid blivande skiljedomar,

att fiskarena ingenstädes hittills kunnat sköta om underhållet på nödigt sätt, varför det även på de 35 platserna säkerligen bleve staten som får ombesörja detta även här.

Vad som däremot gör det naturligt och riktigt, att staten även på de 35 platserna bör genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning ombesörja byggandet och underhållet, är korteligen

att staten redan disponerar över för byggandet och underhållet även å dessa platser behöfliga mudderverk, arbetsmateriel och sakkunskap genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning, som har i uppdrag att bygga och underhålla fiskehamnarna på de 44 platserna,

att beslutet i realiteten innebär intet annat än att *bestyret* med själva byggandet och underhållet lägges där det *kan* ombesörjas, och icke å fiskarena, som *icke* kunna åtaga sig vare sig byggandets utförande eller underhållet,

att skillnaden är godtycklig och ej grundad på övertygande skäl,

att ingen verklig rättvisa läge däri, att staten skulle på 35 platser, som av fiskehamnskommissionen förordats, visa mindre intresse för fiskets allmänna upphjälpande i hela riket än på de 44 andra platserna,

att det vore så mycket mindre rättvist som Kungl. Maj:t och riksdagen i följ. beslutat, att även de mindre fiskehamnarna, som *utöver* de av fiskehamnskommissionen förordade komma att utföras med statsbidrag från den nya 150,000 kronorsfonden, *skola utföras och underhållas* genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning.

Skulle nu till exempel de 8 s. k. muddringshamnar å norrländska kusten, vilka — ingående bland de 48 andrahandshamnarna och tillhörande de 35 bland dessa som fiskehamnskommissionen tänkte att fiskarena själva skulle ombesörja, — nu enligt riksdagens begäran den 14 juni 1917 undersökts ävensom de andra 27 bekostas av staten *men utföras genom fiskarena*, så bleve följderna

att varje plats finge anskaffa sin entreprenör,

att större kostnad vållades för transporter av mudderverk, bogserbåt och pråmar och annan arbetsmateriel,

att kostnaden bleve större även därför, att varje entreprenör finge relativt små muddringsmassor och därför komme att begära högre pris, för att det skulle anses lönt att åtaga sig muddringen.

Staten, som i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning redan har organ för arbetenas utförande och behöflig sakkunskap och arbetsmateriel, kan själv genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning utföra och ordna arbetena med mindre kostnad för transporter, assuranter och arbete. (Se sid. 9—10 i motionen nr 231).

Stockholm den 28 april 1920.

Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning.

O. Z. EKDAHL.